

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 725/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen tekijänoikeuskorvausten vaikutuksesta ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan laskentaan

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Pia Kauman /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 725/2021 vp:

Mitä hallitus aikoo tehdä, jotta luovan työn tekijät olisivat jatkossa työttömyysturvan osalta tasa-arvoisia muihin työntekijöihin verrattuna ja

milloin hallitus aikoo ryhtyä toimiin, jotta tekijänoikeustulot tulisivat huomioiduiksi oikeudenmukaisella tavalla työttömyyskorvauksen suuruutta laskettaessa?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Työttömyysturvalaissa (1290/2002) säädetään työttömyysturvan myöntämisen edellytyksistä. Työttömyysturvalaissa on omat säännöksensä työttömyyspäivärahan perusteena olevan palkan määrittelyä ja työttömyysetuuden sovittelua varten. Valtioneuvoston asetuksessa työttömyysetuutta määrittäessä huomioon otettavasta tulosta (1332/2002, myöhemmin tuloasetus) säädetään tarkemmin vakiintuneesta palkkatulosta ja siinä huomioon otettavasta tuloista sekä sovittelussa huomioon otettavista tuloista.

Työttömyysturvalain mukaan palkansaajan ansiopäivärahan perusteena oleva palkka lasketaan henkilön vakiintuneen palkan perusteella työttömyyttä edeltäneeltä ajanjaksolta, jona henkilö on täyttänyt palkansaajan työssäoloehdon. Palkansaajan työssäoloehtoon voidaan lukea ne kalenteriviikot, joina henkilö on ollut vakuutuksenalaisessa työaika ja palkkaa koskevat edellytykset täyttävässä työssä. Vakuutuksenalaisella työllä tarkoitetaan työtä, josta on maksettu sosiaaliturvamaksut, kuten työttömyysvakuutusmaksut. Päivärahan perusteena olevana palkkana otetaan huomioon palkka ja muu ansiotulona pidettävä vastike, joka on maksettu korvauksena työstä. Tuloasetuksella säädetään tarkemmin vakiintuneesta palkkatulosta ja siinä huomioon otettavista tuloista. Tuloasetuksen 2 §:ssä, jossa säädetään palkan määrittämisessä huomioon otettavista tuloista, ei mainita tekijänoikeuskorvauksia. Tuloasetuksen 3 §:n mukaan vakiintunutta palkkaa määrittäessä huomioon ei oteta työhön perustumatonta tuloa, pääomatuloa tai tuloa, jota ei voida pitää vakiintuneena. Tuloasetuksen 3 §:n 16 kohdan mukaan tällaista tuloa on immateriaalioikeuteen perustuva korvaus. Tämä perustuu siihen, että tekijänoikeustulot eivät ole työsuhteessa ansaittua palkkaa, eikä niistä makseta työttömyysvakuutusmaksuja.

Työttömyysturvajärjestelmän tarkoituksena on turvata työttömän työnhakijan taloudelliset mahdollisuudet hakea työtä ja parantaa edellytyksiään päästä tai palata työmarkkinoille korvaamalla työttömyydestä aiheutuvia taloudellisia menetyksiä. Koska vain osittain työttömällä henkilöllä ei ole sellaisia työttömyydestä aiheutuvia menetyksiä kuin kokonaan työttömällä, työttömyysetuus maksetaan tällaisissa tapauksissa soviteltuna. Tämä tarkoittaa, että työtulot tai yritystoiminnan tulot vähentävät työttömyysetuuden määrää. Työttömyysturvalain mukaan soviteltuun työttömyysetuuteen on oikeus työnhakijalla, joka tekee osa-aikaista työtä, tai jonka päivittäistä työaikaa on lyhennetty lomautuksen vuoksi. Lisäksi soviteltua päivärahaa voidaan maksaa työnhakijalle, joka on vastaanottanut enintään kaksi viikkoa kestävänsä kokoaikatyön tai jolla on tuloa sivutoimiseksi katsottavasta yritystoiminnasta tai omasta työstä. Soviteltu työttömyysetuus määräytyy sovittelujakson työtulon perusteella. Sovittelussa tulona otetaan huomioon palkka tai muu ansiotulona pidettävä vastike, joka on saatu korvauksena työstä ja joka myös turvaa osaltaan työttömyysetuuden saajan toimeentuloa aikana, jolta etuutta maksetaan. Soviteltu työttömyysetuus lasketaan siten, että etuus ja 50 prosenttia saadusta tulosta voivat sovittelujakson aikana yhteensä nousta määrään, joka etuutena muutoin olisi voitu maksaa. Tuloasetuksen 8 §:n 9 kohdan mukaan sovittelussa huomioon otettavana ansiotulona on otettava huomioon immateriaalioikeuksiin perustuva korvaus, kuten rojalti, käyttökorvaus, tekijänoikeuskorvaus ja korvaus työsuhteeksiinöstä.

Voimassa olevan työttömyysturvalain ja tuloasetuksen mukaan tekijänoikeuskorvauksia ei pidetä vakiintunutta palkkaa määritettäessä huomioon otettavana vakiintuneena tulona ja tekijänoikeuskorvaukset ovat työttömyysetuuden sovittelussa huomioon otettavaa työn perusteella saatua ansiotuloa. Sosiaali- ja terveysministeriö on arvioinut, että tekijänoikeuskorvausten sovittelusta luopuminen lisäisi valtion menoja noin 0,5 miljoonaa euroa vuodessa. Muutos parantaisi niiden työttömien taloudellista asemaa, jotka saavat sovittelun suojaosan ylittäviä tekijänoikeuskorvauksia. Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman mukaan sovitellun työttömyyspäivärahan kehittämistä jatketaan. Lisäksi jatketaan työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon kehittämistä. Edellä mainittujen hallitusohjelmaan liittyvien hankkeiden ja sosiaaliturvan kokonaisuudistuksen yhteydessä on mahdollista tarkastella myös tekijänoikeuskorvausten suhdetta työttömyysturvaan.

Helsingissä 7.1.2022

Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen